

Oarje-Finnmárkku boazodoallohálddahus
Reindrifftsforvaltningen Vest-Finnmark

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 201101404	Doknr.: - 025
Mottatt: 29 DES 2011	
Saksbeh.: LP/SR/	Ark.: 011.2.
Kopi:	Åvskrif:

Din čuj./Deres ref.:

Min čuj./Vår ref.:

Dáhton/Dato:

2011/2724/22685/2011/MAG/331

23.12.2011

**HØRINGSUTTALELSE FRA OMRÅDESTYRET I VEST-FINNMARK TIL LANDBRUKS-
OG MATDEPARTEMENTETS FORSLAG OM "AVVIKLING AV ORDNINGEN MED
OMRÅDESTYRER"**

Viser til LMD's brev av 30.09.2011.

Områdestyret i Vest-Finnmark behandlet på møte den 21. desember 2011, sak 98/11, Landbruks- og matdepartementets høringsnotat til forslag om endring av reindrifftsloven av 1. juli 2007. Forslaget går ut på å avvikle ordninger med områdestyrer.

Høringsuttalelsen fra områdestyret i Vest-Finnmark er vedlagt dette skriv.

Med hilsen

Mikkel Ailo Gaup
Reindrifftsagronom

Vedlegg

Ádreassa - Adresse
NB! Ny adresse / Odda čujuhus

Bredbuktnesveien 50B
9520 Kautokeino

Telefovdna - Telefon

78484600
www.reindrift.no

Telefáksa - Telefaks

78484610

Møtebok/Čoahkkingirji

Arkivref: 2011/2724-3 / 331		Saksbehandler: Områdestyret i Vest-Finnmark
Saksnr: 98/11	Styre: Områdestyret for Vest Finnmark	Møtedato: 21.12.2011

HØRINGSUTTALELSE FRA OMRÅDESTYRET I VEST-FINNMARK TIL LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTETS FORSLAG OM "AVVIKLING AV ORDNINGEN MED OMRÅDESTYRER"

Saksdokumenter:

1	30.09.2011	Det kongelige Landbruks- og Matdepartementet	I	Avvikling av ordningen med områdestyrer - høring
2	28.10.2011		S	Orientering om høring - Avvikling av ordningen med områdestyrer
3	13.12.2011		S	HØRINGSUTTALELSE FRA OMRÅDESTYRET I VEST-FINNMARK TIL LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTETS FORSLAG OM "AVVIKLING AV ORDNINGEN MED OMRÅDESTYRER"

Saksframstilling:

Områdestyret mottok 30. september 2011 forslag til endringer i Lov om reindrift på høring. Høringsfristen er satt til 15. januar 2012. Landbruks- og matdepartementet (LMD) foreslår å legge ned områdestyrene, og overføre disses oppgaver til fylkesmannen. Dette skjer som et ledd i prosessen med å omorganisere reindriften forvaltning, herunder områdestyrene og Reindriftsforvaltningens områdekontorer.

Områdestyrets reindriftsfaglige kompetanse

Områdestyret for reindrift er, i tillegg til å være et organ med betydelig beslutningsmyndighet etter reindriftsloven, også sektormyndighet for reindrift etter plan- og bygningsloven m.fl.

Områdestyremedlemmene er i Vest-Finnmark spesielt oppnevnt på grunn av deres reindriftsfaglige kompetanse og samfunnsinteresse, og blant dem skal det være aktive reindrifutøvere. På bakgrunn av dette innehar områdestyrets medlemmer en nødvendig spesialkompetanse innen reindrift, og dette gjør områdestyret slik det fungerer i dag til organ som sikrer reindriften sine interesser i saker etter reindriftsloven og arealsaker, tar hensyn og tilpasser stor samfunnets interesser i forhold til reindriften, slik Stortinget forutsatte når reindriftsloven av 1978 ble vedtatt.

Sikring av reindriftens rettigheter og beitearealer

LMD viser til at de ønsker å effektivisere reindriftens forvaltning. Saksbehandlingstiden skal kortes ned og forvaltningen skal gjøres mer oversiktlig og forenklet for øvrige forvaltningsorganer.

Hva gjelder saksbehandlingstid vil Områdestyret påpeke at forvaltningsloven setter skranker for blant annet saksbehandlingstid for å sikre medvirkning og rettssikkerhet i forvaltningssaker. Dette kan, og skal, ikke effektiviseres ved å endre forvaltningsorganene. Visse vedtak kan en spare tid på, men størsteparten av sakene vil en slik foreslått omorganisering ikke korte ned saksbehandlingstiden på.

Dersom dagens funksjoner skal beholdes slik de utføres i dag, men bare tillagt andre organer, kan heller ikke Områdestyret se at det skulle bli en forenkling i forvaltningssystemet. Områdestyret vil videre peke på at dagens system med sekretariater som nå hører under samme organisasjon, Reindriftsforvaltningen, er med på å sikre likebehandling i like saker på tvers av områdegrensene. Likebehandling nasjonalt vil bli vanskeligere å sikre når Områdestyrenes sekretariat og saksutredere ikke lengre forblir i samme organisasjon, men blir fordelt under fylkesmennene.

Områdestyret stiller spørsmål ved om vedtak truffet av Fylkesmannen i reindriftsspørsmål vil ha samme legitimitet i det reindriftssamiske samfunnet, sammenlignet med Områdestyrets vedtak hvor reindriftsfaglige personer fatter beslutninger. Områdestyret og dets sekretariat har fått en naturlig posisjon i det samiske og i det norske samfunnet, som fagorgan for reindrifta, og som kommuner, reindriftsutøvere og andre aktører forholder seg til.

Områdestyret arbeider i dag både for å sikre reindriftens beitearealer, men også for å ivareta samfunnsinteresser i reinbeiteområder. Da områdestyrene ble opprettet var tanken å gi reindriften et styringsorgan med blant annet representanter fra reindriftsnæringen. Gjennom 30 år har den myndighet som nå er tillagt områdestyrene, etter grundig overveielse blitt valgt å tillegges Fylkesmennene. Dagens forslag er et stort tilbakeskritt til lappefogdssystemet – der all makt, blir overført til fylkesmannen som statens representant, og hvor reindrifta blir fratatt muligheten å ivareta sine samiske næringsmessige interesser. Områdestyret kan ikke se at LMD i sitt lovforslag har gjort en grundig nok overveielse av mulige konsekvenser av en slik endring. Samepolitikkens utvikling, beskyttelsen i nasjonal rett og folkeretten, og faktiske forhold som situasjonen i reindriftsnæringen er ikke vurdert.

Urfolksretten

I kraft av å være en samisk næring har samisk reindrift et særskilt vern gjennom grunnloven og urfolksretten, i tillegg til reindriftsloven av 2007 og øvrige lover og særlige rettsforhold. Det folkerettslige vernet følger av Norges forpliktelser gjennom ratifisering av ILO 169 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Disse konvensjonene gir blant annet regler for sikring av det kulturelle kulturgrunnet, selvbestemmelse, rett til selvstyre i saker som gjelder indre/lokale anliggende, deltakelse osv.

Områdestyret kan ikke se at LMD i sitt høringsnotat har vurdert forslaget opp mot de folkerettslige forpliktelsene, som Norge har godkjent ved ratifisering av internasjonale urfolks konvensjoner.

Innsigelsessaker

I dag har Områdestyret for reindrift rolle som sektormyndighet for reindrift, og dermed innsigelsesadgang i saker etter plan- og bygningsloven (pbl) § 5-4, energilova § 2-1 (7) 4. pkt, vassdragsreguleringslova § 6 nr. 1, vannressurslova § 24 (3) og motorferdsellova § 5.

Fylkesmannen er i dag sektormyndighet også i mange andre fagfelt. Områdestyret er bekymret for hva som vil skje når det oppstår motstridende interesser mellom de forskjellige sektorinteresser som hører under Fylkesmannen. Ved motstrid, hvordan vil de samiske reindriftingsinteresser bli vurdert i forhold til f. eks. verne-, landbruks- og andre interesser som Fylkesmannen er sektormyndighet for? Erfaring hittil tilsier at Fylkesmannen i Finnmark mangler reindriftingsfaglige kompetanse. I samtlige saker som gjelder reindriften i Vest-Finnmark, det gjelder seg reindriftingsanlegg eller andre søknader/saker, så har Fylkesmannen i Finnmark vært lite positiv og han gått imot det reindriften har fremmet. Dette er bekymringsverdig for reindriften i Finnmark, hvis lovendringsforslaget blir vedtatt av Stortinget.

Områdestyret mener innsigelsesadgangen i dag blir brukt med varsomhet. Innsigelsesadgangen benyttes når det er nødvendig for å sikre reindriftingsarealer, og antallet saker fremmet til mekling hos fylkesmannen og antall saker oversendt Miljøverndepartementet (MD) for mekling taler sin egen sak. I perioden fra 2007 til 2010 behandlet MD 140 innsigelsessaker, av disse hadde områdestyrene for reindriften fremmet 9 saker på landsbasis. 6 av sakene ble tatt til følge, mens 3 ble ikke tatt til følge. Dette tilsier at områdestyrene fremmer lite innsigelser, men har god dialog kommuner og andre aktører, for å finne akseptable løsninger i disponering av arealer til samfunnsnyttige formål.

Dersom områdestyrene skal bli borte, bør det sterkt vurderes om reinbeitedistriktene skal gis en større rolle i arealsaker. Det må vurderes om innsigelseskompetansen bør flyttes til distriktsstyrene. Dette for å sikre tilstrekkelig reindriftingsfaglig medvirkning. Om dette er i tråd med intensjonen om å forenkle saksbehandlingen, må diskuteres, men dette kan være et alternativ. Blir dette tilfelle må distriktene styrkes blant annet økonomisk, slik at denne funksjonen ivaretas på en forsvarlig måte gjennom for eksempel opprettelse av sekretariater.

Sametinget har i dag innsigelsesadgang i saker av vesentlig betydning for samisk kultur og/eller næringsutøvelse (= også reindrift) jfr. pbl § 5-4(3). Hvis områdestyrene avvikles, så må eventuelt Sametingets innsigelsesadgang styrkes, og Sametinget må defineres som sektormyndighet for reindriften, slik at de kan ivareta samisk kultur og næringsutøvelse (inkl. reindriften) i arealsaker. Dette forutsetter at sametinget blir bevisst på denne rollen, og bruker den, og eventuelt skaffer tilstrekkelig reindriftingsfaglig kompetanse til å utøve denne myndigheten i arealsaker.

Fylkesmannen

Ved å legge områdestyrets oppgaver til fylkesmannen, oppstår flere problemstillinger enn det LMD har skissert i høringsdokumentet. Områdestyret vil peke på noen av disse.

Nærheten til næringa (geografisk) kan bli borte, noe som er i strid med Stortingets vedtatte reindriftingspolitikk. Reindriftingsnæringens medvirkning og medforvaltning i arealsaker blir borte, ved at områdestyret med dets reindriftingsfaglige og samfunnskompetanse blir avviklet. Rollen som faglig og politisk veileder for reindriftingsnæringa, herunder veiledning på sitt morsmål, blir vanskeligere å oppfylle.

En annen stor utfordring vil blant annet være spørsmålet om den forvaltningsmessige fordeling av reinbeitearealene som går over fylkesgrenser. For eksempel har Vest-Finnmark 12 reinbeitedistrikter som har sommerbeiter i Troms, mens høst/vår og vinterbeiter er i Vest-Finnmark. Flere av disse befinner seg i Troms i størstedelen av driftsåret. Hvordan vil disse bli ivaretatt? Er det fylkesmannen i Troms eller Finnmark som skal behandle disse sakene? Den samme utfordringen oppstår mellom flere andre reinbeiteområder lengre sør i landet også.

Det kan også bli utfordringer knyttet til rekruttering av lokal reindriftsfaglig kompetanse til Fylkesmannen i framtiden. Dette gjelder spesielt dersom kontorene blir geografisk flyttet. Det vil tilsvarende bli vanskeligere for de ansatte som arbeider med reindrift hos Fylkesmannen å opprettholde en tilstrekkelig reindriftsfaglig kompetanse over tid dersom de ikke gis mulighet for å bygge opp et større faglig miljø slik Reindriftsforvaltningen har i dag, med samarbeid på tvers av kontorene/reinbeiteområdene.

Det er ikke mulig å sammenligne med hva som er gjort med fylkeslandbruksstyrene. Hva gjelder reindriftsnæringen så er det behov for en kompetanse som strekker seg langt utover hva en kan lære på skolebenken. Det er behov for ikke bare kunnskap om regler, forskrifter, retningslinjer og generell kunnskap om hold av reinsdyr. Man må også ha god kjennskap- og kunnskap til samisk kultur, relasjoner i næringa, utøvelse av reindrifta og til samisk samfunnsliv- og tradisjoner. Samt ha kunnskap om de arealmessige utfordringer som reindrifta har i de forskjellige årstidsbeiter. Dette er en kompetanse som strekker seg lengre enn hva som er nødvendig for landbruksstyrene/nemndene. Slik kunnskap er umulig å tilegne seg bare gjennom skolesystemet, den må læres gjennom det praktiske liv.

Landbruket har sine representanter i veldig mange kommuner. Reindriften har ikke tilsvarende representant i kommunen. Tvert imot er det en grunnleggende mangel på reindriftsfaglig kompetanse i de aller fleste kommuner.

Prosesen – måten ting har skjedd på

En omorganisering av reindriftsforvaltningen har vært foreslått tidligere, og har av ulike årsaker ikke blitt gjennomført. Denne gangen sendte LMD i september på høring forslag til endring av reindriftsloven, etter at Reindriftsforvaltningen i april 2011 ble orientert om at områdekantorene skal underlegges fylkesmennene i de fem nordligste fylkene, og at områdestyrene skal fjernes. Prosessen rundt selve vurderingen av OM områdekantorene og områdestyrene skal bort, har ikke vært verken konsultert med Sametinget eller Norske Reindriftssamers Landsforbund. Beslutningen er tatt politisk, og vurderingen er, som høringsnotatet sier, gjort på bakgrunn av undersøkelser gjennomført i og om Reindriftsforvaltningen gjennom en lengre tidsperiode. Den offisielle bakgrunnen for gjennomføringen av disse undersøkelsene har ikke vært med sikte på å omorganisere, men på å kartlegge isolerte problemstillinger som omdømme, habilitet, målorientering osv. Det har ikke vært en enkelt prosess med sikte på å finne en best mulig organisasjonsform som ivaretar reindriftens interesser både lokalt, nasjonalt og i et urfolksperspektiv.

Områdestyret stiller seg sterkt kritisk til prosessen bak dette endringsforslaget, og krever at et forslag om endring av den totale forvaltningen av reindrift i Norge skal gås gjennom av et utvalg som blant annet skal bestå av representanter fra reindrifta og Sametinget.

Konsultasjoner

Gjennom avtale om konsultasjonsprosedyre mellom statlige myndigheter og Sametinget, fastsatt ved kgl.res. 01.07.2005, skal Sametinget konsulteres i saker som vil kunne påvirke samiske interesser direkte.

Områdestyret registrerer at dette forslag om endring i reindrifftsloven ikke har vært konsultert med Sametinget i forkant av at høringen ble sendt ut. Verken underveis under arbeidet med utarbeiding av forslag, under høringsperioden, og for øvrig heller ikke i forbindelse med omorganiseringen av Reindrifftsforvaltningen. Reindrifftsforvaltningen er Områdestyrets sekretariat, og områdestyrene blir derfor direkte berørt av denne omorganisering.

Områdestyret finner det sterkt kritikkverdig at prosessen og beslutningene som ledet til dette forslag om endring i reindrifftsloven ikke er konsultert med Sametinget, all den tid da regjeringen faktisk er forpliktet av Konsultasjonsavtalen med Sametinget.

Områdestyrets konklusjon:

Områdestyret i Vest-Finnmark krever at forslag til endring i reindrifftsloven av 2007 trekkes tilbake, og at det nedsettes et utvalg som skal utrede aktuelle problemstillinger knyttet til en omstilling/omorganisering av reindriffts styringsorganer med dets sekretariat. Lovforslaget er ikke tilstrekkelig opplyst hva gjelder mulige konsekvenser for reindrifftsnaeringen, og dette er ikke akseptabelt.

Områdestyret i Vest-Finnmark støtter NRL og Sametinget`s forslag, om å nedsette et utvalg, som skal se på de folkerettslige, prinsipielle og praktiske sidene ved organiseringen av den framtidige reindrifftsforvaltningen, før man tar en endelig beslutning i saken. Sametingets rolle i forvaltningen av reindriffta må også avklares i denne vurderingen. Et slikt utvalg må bestå av representanter fra Sametinget, Reindrifftsforvaltningen, Landbruks- og matdepartementet og Norske Reindrifftssamers Landsforbund (NRL).